Nagyvárad, 1900. VI. évfolyam 178. szám. Kedd, augusztus 7.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . 4 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . 5 » — »
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . 24 kor. — fill.
Negyedévre . 6 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVARAD, aug. 6.

Politikai bukfenczek.

Van egy igen kellemes gyermekjáték, emlékezni fogunk rá mindnyájan. Nem kell hozzá más, mint két gyerek, egy szál hosszu deszka meg egy jó vastag fatörzs. A fára jön a deszka, a deszka két végére egy-egy gyerek s ezek vigan himbálóznak föl és alá, mig meg nem unják vagy mig egyik gyerek nagyot nem lódit a deszkán s pajtása visitva bukfenczezik a puha fübe.

Ilyen hintázás az a bizonyos politikai egyensúlyfentartás is, azzal a különbséggel, hogy itt megunásról szó sincs. Itt csak egy vége van a játéknak: hosszabb vagy rövidebb idő mulva egyiknek vagy másiknak le kell bukfenczeznie. Meg is lehet jósolni, melyik fog bukni. Nem kell hozzá más, mint hogy egyiknek ne legyen elég biztos a feje a hintajátékhoz s társának legyen elég merészsége egy jó erős lóditáshoz.

Ha valaki állandóan közel áll a bukfenczezéshez, az az osztrák politika, melyről régi mondás tartja már azt, hogy egy századdal és egy gondolattal mindig hátrább kullog a többieknél. Valódi csoda, hogy még mindig van alkalma valamivel elmaradnia. Már akárhányszor biztosra vették, hogy no most már vége, bukik Ausztria menthetetlenül! ekkor rendesen sikerült valamiben megkapaszkodnia, a lebukfenczezés elmaradt s a világ tovább okulhatott róla, hogyan lehet kis embereknek kis észszel nagy politikát csinálni?

Ugy, hogy beszéltetünk magunkról a vereségeink által s azt hiszik, a kit nagy veszteség ér, annak okvetlenül sok a veszteni valója is. Mintha nem lehetne hitelezett pénzt, hitelezett tekintélyt is veszteni!

Az osztrák-magyar, helyesebben csak osztrák diplomácziát egyik legszebb vereség vasárnap érte, a belgrádi esküvő alkalmával.

Tény ugyanis, hogy Szerbia eddig az osztrák-magyar politikai érdekkörbe tartozott, épp ugy, mint Andrássy idején Bulgária és Románia is. Tény, hogy ennek a viszonynak egyik legerősebb oszlopa volt Milán király, hálából, hogy 1885-ben osztrák-magyar közbenjárás mentette meg trónját a diadalmas bolgár fejedelemtől, Battenberg Sándortól.

És ugyan kapott-e Milán több támogatást Ausztriától és Magyarországtól, mint hogy minden évben vadászgathatott Zichy Jenő gróffal Magaslakon?

Sándor király folytatta eddig atyja politikáját, vagy legalább nem tett ellenkező irányban semmit. Sőt iránt unk érzett rokonszenvét éppen most mutatta ki, mikor ő volt az egyetlen külföldi uralkodó, a ki Ferencz Ferdinánd kir. herczegnek házassága alkalmával külön meghatalmazott követtel gratulált. Olyan nyilvánulása ez a ragaszkodásnak, a melyet okvetlenül tüntetőleg kellett volna fogadni.

Jött az alkalom, Sándor király figyelmességét viszonozni. Az ifju szerb király szerelmes lett. Ráolvasták ugyan, hogy a ki szerelmes, az bolond, de ez egyszer a szerelem az ifjuból erélyes férfit csinált, a ki egy hét alatt alaposan felforgatta egész Szerbiát, és mégis elvette feleségül, a kit akart.

Milyen kevés lett volna az: egy ezredest vagy egy kisebb méltóságos urat elküldeni Belgrádba pár üdvözlő szóval. Még egy sürgöny is megtette volna a szolgálatot. De hát ezzel megsértették volna a fölséges spanyol etikettet és a XIV. Lajos-korabeli czopfot.

Szerencsétlenségünkre csak a mi politikusaink szenvednek szellemi szélhüdésben. Másutt ellenkezőleg, az a szokás, hogy a legokosabb embereket állitják a kormány mellé, a kik előtt első az államérdek s a többi annyit sem ér, mint egy XIV. Lajos-korabeli czopf.

Igy történt, hogy mig Bécs bedugta a fülét a szerb király szerelmes beszédei elől, Pétervár meghallotta azokat. Tudta bölcsen, hogy szerelmes ember előtt első az ideálja, a többi — czopf, kapta hát magát a czár és elsőnek gratulált az összes uralkodók közül.

Az osztrák diplomáczia pedig csodálkozva mondhatja rá: hát hiszen ezt mi is megtehettük volna!

Akkor a magyar királyt kérték volna fel násznagyul. Az osztrák-magyar követ helyettesitette volna a násznagyot az esküvő ünnepi szertartásánál. A nép a mi követünket éljenezné, a lapok a mi barátságunkról vezérczikkeznének és — last but not least — a magyarországi szerb nemzetiségi izgatók hosszu ideig moczczanni sem mernének.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A dobsinai jégbarlang.

Irta: **Dús László.**

Felka, julius 27. 1900.

Szepesvármegye régi, nevezetes városából, Felkáról küldöm soraimat. Irok pedig innen a dobsinai jégbarlangról, amelyet tegnap látogattam meg életemben másodszor.

Dobsina jégbarlangja — a világ csodája.

Sokat irtak róla, fényképi felvételeket is hoztak forgalomba, anélkül, hogy e csodás világot csak megközelitőleg leirhatták, lefényképezhették volna.

Az én tollam lesz leggyengébb a leirásban s ha mégis valami érdeme lesz rövid munkámnak, az a közvetlenség, minthogy még ma is a látottak hatása alatt vagyok.

De elsőbben a Felkán oly kedves Turistatelepet és nyaralót ismertetem, minthogy a kirándulás innen leginkább vétetik igénybe.

A Turistatelep és nyaralóhely Felka város közepén van épitve, fenyőkkel és lombos fákkal beültetve; bárha ez a hely nagy kiterjedésünek nem mondható, de mivel levegője üde, ózondus, a benne való tartózkodás árnyas volta miatt is igen kellemes és ami fő, olcsó és jó.

A park a magas Tátrába való kirándulás középpontja; itt jobbára minden háztulajdonos egyuttal bérkocsi tulajdonos is, mivel a magas Tátrába, a dobsinai jégbarlanghoz és a többi kiránduló helyekhez innen fogadják a kocsikat.

Tegnap reggel hét órakor indultam a dobsinai jégbarlanhoz és Véghely és Vernár községeken át $^3/_4$11 órakor érkeztem a dobsinai vendéglőhöz.

Az ut nagyszerüen jó, persze, mert itt aztán bőven kijut a kőből, az uttestre kihordott törtkő nem ül a földbe mint, az Alföldön.

Utközben érintjük a Poprád város határában épitett Virágvölgy nyaralót, mely a széltől védett helyen, több nagy épületből és villából áll teljesen fenyő erdőben.

Innentől kezdve az ut fenyővel benőtt magas hegyek között és hegyeken át vezet Dobsinára.

Gyönyörü az ut a véghelyi s azután a vernári völgyön át, ahol a fenyvesek között több patak frissiti fel az anélkül is üde levegőt.

Utközben Véghely kiválóan arról nevezetes, hogy itt minden gyerek, aki még beszélni sem tud, nyujtja a tenyerét vagy kalapját az átutazók felé — krajczárért, eleintén a czigányok szokása volt ez, hanem most már általánossá vált, szinte megütődik az ember, ha olyannal találkozik, aki nem kér krajczárt.

Vernár község vendéglője a megálló hely, ahol ismét egész csopot czigány könyörög a krajczárért.

Vernár határában kezdődik a Gömörbe átvezető kigyózó ut hegyoldalon és hegytetőn, ami teljes egy órát vesz igénybe.

Hanem az átkelés fáradtságát bőven jutalmazta a gyönyörü, vadregényes, változatos vidék, mely az ő fenyő illatával elmámorosit, szépségeivel gyönyörködet és elragad.

Ez az ut Poprád felől vezet.

Dobsináról az ut három óra hosszat tart, a gyönyörü sztraczenai völgyön, egy sziklakapu alatt visz a jégbarlanghoz.

Amint a hegytető legmagasabb pontjára felérünk, szemünkbe ötlik Greiner Lajos, Koburg herczeg fővadászmesterének gránitból készitett emléke, amelyet 54 évi szolgálata megörökitéseül emeltek tisztelői; — a hegy aljában áll Koburg herczeg vadászkastélya, amely kastély egykor igen vig napokat látott.

Majd azután megérkezünk a dobsinai jégbarlang vendéglőjéhez, utközben több nyaraló pompájában gyönyörködik szemünk.

A vendéglőtől kigyózó ut vezet fel a jégbarlanghoz, mely ut mellett ős fenyők, fiatal fenyőfák állanak őrt, mig itt-ott egy-egy rét gyönyörködtet tarka virágaival.

A jégbarlangot megelőzi egy nagy fabódé, ahol emlék tárgyakat árulnak, egy másik faalkotmány, ahol a czéljához közeledő utazó piheni az ut fáradalmait is lehüti magát.

A fabódéban egy nagy könyv van, ahova az érkező vendégek beirják nevöket, foglalkozásukat és lakhelyöket.

Ha valaki lapozgat benne, ismeretlen világ tárul fel előtte, mert a világ minden tájékáról

Most ugyanezt a szerepet az orosz követ viszi, a szerbek a czár barátságára esküsznek a Dunán és Száván túl — s ki tudja, hát ha az innenső parton is?

A belgrádi esküvő nem kevesebbet jelent, mint hogy az utolsó ország is elveszett reánk nézve, a mely hajdan Szent István koronáját uralta, később csak önként követte, most pedig egyenesen ellenségeivel kaczérkodik.

Eszünkbe jut az az eset, hogy a krimi háboru kitörése napján a londoni osztrák követ egy udvari bálról azt jelentette haza:

— Európában minden csöndes.

Valószinüleg most is azt jelentette kitünő belgrádi követünk:

— A Balkánon minden csöndes.

Persze, a ki süket és vak, az csendet jelenthet a legnagyobb politikai frontváltoztatás közepette is Még azt sem veheti észre, hogy a politikai határról alaposat bukfenczezett.

K. A.

Az olasz király halála.

—

A temetés.

Róma, aug. 6. (Saját tud. táv.) A temetés szerdán délelőtt lesz. Óriási előkészületeket tesznek a temetés alkalmából.

A temetési rend.

Róma, aug. 5. (Saját tud. távirata.) A kamara és a szenátus elnökei is fogják kisérni Umberto király holttestét Monzából Rómába. A gyászdisszel ékesitett vonaton a zászlókat félárboczra eresztik. A római pályaudvaron javában folynak az előkészületek. A nagy várótermet gyászkápolnává alakitják át. A kápolna belsejét fekete drapériával és ezüst rojtokkal diszitik. A csapatok sorfalat fognak állani, de a menetben nem vesznek részt. A király óhajtására a ***koporsót ágyutalpon fogják vinni***. Az utczák diszitésével még nem készültek el teljesen. A Thantheonban erősen dolgoznak. A katafalk már majdnem készen van. A templomot temérdek lámpa és 480 viaszgyertya fogja megvilágitani. A gyászünnep a délelőtt folyamán befejeződik, azután a koporsót a főoltár mögött egy kis kápolnába helyezik, a hol II. Viktor Emánuel király koporsója is sok ideig volt.

A király állitólag azt az óhajtását fejezte ki, hogy a királynéval együtt meglátogatja Olaszország nagyobb városait. Az utazás teljesen magántermészetü lesz és a községi hatóságokat utasitották, hogy ünnepségeket ne rendezzenek.

A lapok jelentése szerint a letartóztatottak között van egy ember, a ki Brescivel egyidejüleg Monzában volt.

Margit királyné lakása.

Róma, aug. 6. (Saját tud. távirata.) A Tribuna jelentése szerint Margit királyné kijelentette Biancheri előtt, hogy Rómában akar állandóan lakni, mert annyi kellemes és fájdalmas emlék köti oda.

Margit királyné imája.

Róma, augusztus 5. (Saj. tud. távirata.) Margit királyné megindító imát irt Umbertó király emlékére és a kremonai püspök megengedte, hogy az imát a hivők között szétosszák.

Róma, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Az olasz királyné a következő levelet irta Palamelli püspökhöz:

Főtisztelendő Uram!

Isten segitségével imádságot irtam szegény uram, királyom emlékezetére. Ugy irtam, hogy mindenki megértheti. Minthogy azonban püspöki engedelem szükséges ahhoz,, hogy ez a néppel közölhető legyen, önhöz fordulok Főtisztelendő Uram, hogy jóságában legyen szives engem minden jó ember jó indulatába ajánlani és az én imádságomat minden jó ember szivére fektetni.

Az én jó uramnak emlékezetére, a mint ő is mindenkivel szemben jó szivvel volt.

Fenyegető levelek.

Milanó, aug. 6. (Saj. tud. távirata.) Óriási feltünést keltett egy levél, a melyet a társadalom főbb vezető-embereihez küldtek az anarkisták.

A levél szóról-szóra igy hangzik:

»Beszélhetnek és irhatnak akármit felőlünk, a jövő az anarkistáké. Nemsokára meglátni mi történik. Az államfők el fognak tünni, éppen ugy mint a nagyok és gazdagok.

Hiába tesznek óvintézkedéseket, hiába veszik magokat körül katonasággal a mi eszközünk a puska, de nem az utczán, hanem az ablakon keresztül.

Brescinek négy társa volt, akiknek a nevét azonban sohasem fogják megtudni.

A jövőben mindig tiz embert fogunk kiválasztani s nincs hatalom, a melyik vissza tudna bennünket tartani, *hogy az uralkodókat és gazdagokat elsöpörjük*.

Mert azok, akik feláldozzák magukat számosak és számuk rohamosan nő.«

A rettenetes levél alá ez van irva:

»99«

Fejedelmek érkezése.

Róma, augusztus 6. (Saját tud. távir.) Az idegen fejedelmi személyek e hónap 8-án érkeznek Rómába. Umberto király holttestét e napon délután 3 órakor szállitják Monzából Rómába, ahová 9-én reggel 6 órakor érkezik meg. Viktor Emánuel király és Heléna királyné holnap reggel, Margit özvegy királyné, valamint a herczegek és herczegnők ugyanaz nap este Rómába érkeznek.

A merényletet már juniusban tervezték.

Róma, aug. 6. (Saját tud. távirata.) Udinéből jelentik, hogy Saint-Paulból (Brazilia) egy kivándorolt olasz junius 30-án levelet irt itt lakó családjának, amelyben azt kérdezi, igaz-e, hogy Umberto királyt megölték. Ez azt bizonyitja, hogy Amerikában már előbb terjesztettek hireket a merényletről.

---

jönnek a világ e csodáját megnézni, melyhez hasonlót s még nem fedeztek fel sehol.

Hogyha a bódéból kilépve, a barlang felé közeledik az ember, hüs levegő csapja meg, ami ott ugy árad szét, mint a fenyő illat az erdőben.

A rendes látogatási idő d. e. $^1/_2$11 órától d. u. 3 óráig tart, személyenként 4 koronát kell fizetni. (Itt még a forint járja.)

Amint a barlang szádájába érkezik az ember, jó hideg levegő veszi körül annyira, hogy a leszálláskor a korlát karfáját jégdarabnak érzi.

Az első terembe való bejutáskor meg kellett hajtanunk fejünket, mert a jég már magasra nőtt, a bejárat kőszikla menyezete azonban nem emelkedett.

Az első termet villanyfény és petróleum lámpa világitotta meg, az itt 1881-ik év óta a látogató közönség szolgálatára álló Kovács János tapasztalt és megbizható vezető volt, ki a kellő magyarázatokkal szolgált, magyarul és németül beszélvén a látogatókhoz.

Az első teremben, melyet felsőnek neveznek, nyulik fel a nagy, sima jégtömbön az első vastag jégoszlop egészen a tetőig emelvén fel a fejét, mig a baloldalon hatalmas jégtömeg mutatja a zuhatagot, mely a barlang oldalából betört patak vizéből képződött.

A hatalmas jégtömbön deszkapadlók feküsznek, de akinek kedve van hozzá, csuszkálhat vagy korcsolyázhatik, itt azt nem kell külön fizetni.

Már itt észrevehető, hogy a jégtömb folytonosan, évről évre emelkedik, hozzávetőleg évenként 20 ctmétert és bekövetkezik az idő, amikor a jég a barlangot egészen betölti, annyival inkább, mivel a folyton beszivárgó vizet elvezetni nem lehet.

A jégréteg magassága a barlangaljától felfelé mintegy 100 métert tesz, amiről meggyőződhetik mindenki, hogyha a számtalan lépcsőn alászáll a második vagy alsó terembe szorosan a jégtömb oldalánál, ahol a vezető megvilágitja a jégből alakult fátyolt mágnésia-lámpájával, de megvilágitja a jégtömb oldalát is, hogy csak ugy sziporkázik szemeink előtt a jégcseppek mirriádja, mintha mégannyi jégszem meredne a vakmerő halandóra.

A jégtömbbe egy folyosó és ennek végébe kis kerek szoba van bevágva, ahol a látogatók névjegyeiket rakgatják a falakra, természetes, hogy ez azután a jégpadlóra hull, de legalább pillanatnyi örömet okozott, amig a látogató ott volt. Ezzel a folyosóval és szobával igazolták be a dobsinaiak, hogy a jégtömb nem a barlang sziklafalaira tapadó jégből, hanem magában álló jégtömegből áll, amelynek csodás alakulása bámulattal tölti el a szemlélőt.

Az alsó terembe egy, a szikla- és jégtömb között, csucsivesen alakult hosszu folyosón át juthatunk be, melynek szépsége a villanyvilágitás mellett nem csak gyönyörködtet, hanem bámulatra is késztet, a figyelmes szemlélőt megjepi a folyosó felső boltozatának a szikla felé való hajlása, melyet emberi kéz nem idomitott, de nem is idomithatott.

Az alsó terem a jégbarlang kincsesháza, ragyogó pompája megszédíti az ember agyát.

A terem közepén áll az oltár; egy jégből képződött oszlop ez, mely előtt jégfüggöny ereszkedik a boltozatról alá. A vezető magnézialámpája fehéren áttetszővé tette ezt a vékony jégréteget.

A terem hátsó részén áll a szószék, melyhez vékony jégből alakult lépcső és kartám vezet fel néhány méternyi magasságba; ezt a szószéket is ellátta függönynyel a természet.

Ugyan ebben a teremben ez oldalfalakat képező sziklafalra tapadva függ le habszerü vastag, jégből képződő moha-alaku, ragyogó, héfehér jégképződmény, ami egészen uj, most alakul és hogy mivé fog képződni, még sejteni sem lehet.

Ezután következik a — pokol.

A jégtömb oldalánál, kőszirtekre épitve széles, deszkából készitett, vastag gerendákra fektetett járó vezet el a barlang oldalánál. ami, minél közelebb érünk a kijárathoz, annál ijesztőbb, mélyebb és megdöbbentőbbé válik.

Mintha Dante poklához innen vették volna a képet.

A pokol felett hatalmas jégrétegből alakulva függ le egy függöny, melyet csak kivülről világitva bámul meg az ember, ezután

A pápa az anarkistákról.

Milanó, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) Ferrari kardinálistól a pápa táviratban kért részleteket az anarkisták összeesküvéséről.

A pápa a táviratban egyebek között a következőket mondja:

»*Minden a vallástalanság következménye.*

A királygyilkos kényszerzubbonyban.

Róma, aug. 6. (Saját tud. távirata.) *Bresci* egész vadsággal daczol a fogházban. Az őrök nem birnak véle s kényszerülve voltak, hogy összeköttözzék, később kényszerzubbonyt adtak rá.

Sándor király esküvője.

Belgrád, augusztus 6 (Saját. tud. táv.) Sándor király esküvője ma ment végbe nagy ünnepséggel. A gyönyörüen diszitett utczákon már korán reggel nagy néptömeg hullámzott. Az ország belsejéből és a külföldről érkezett idegenek számát 30.000-re teszik. Azokon az utczákon, amerre a nászmet elhaladt, katonaság állott kettős sorfalat.

Délelőtt fél tizenegy órakor Sándor király menyasszonya lakására hajtatott, ahol már jelen voltak a tanuk: Mansuroff orosz ügyvivő, Nestorovics a skupstina elnöke és Marchand franczia rendkivüli követ, továbbá a király és a mennyasszony rokonai. A nászmenet a mennyasszony lakásáról indult el. Elől egy század királyi testőrség lovagolt, ezt az á la Daumont fogat követte, amelyben a nászpár ült, azután pedig a többi násznép következett. A királyt és mennyasszonyát az egész uton lelkes zsivióval üdvözölték. A nászmenet 11 órakor ért a székesegyház elé. A templom bejáratánál a metropolita fogadta a mátkapárt fényes segédlettel.

A metropolita megáldotta a mátkapárt és azután bevezette a templom belsejébe, ahol többek között jelen voltak a diplomácziai testület összes tagjai feleségestül. Az esketési szertartást szorosan az orthodox egyház szabályai szerint végezték. Miután a metropolita beszédet intézett az uj házaspárhoz, a király és neje a gratulálókat fogadták és azután távoztak a templomból. A menet ugyanabban a sorrendben ment a konakba, amelyben a templomba jött. Ezuttal is lelkes óvácziókban részesült a királyi pár.

Belgrád, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) A hivatalos lap mai száma sok katonai és közigazgatási előléptetést közöl. A miniszterek mind Nagy Milos rendjét kapták. Azonkivül ujabb amnesztiarendeletek jelentek meg, amelyek sok politikai és más elitéltnek leszállitják a büntetését. Tausanovics Koszta volt radikális miniszter és Protics Sztoján, a radikális Odjek volt szerkesztője, teljes kegyelmet kaptak és azonnal szabadon bocsátották őket.

---

következik az orgona, ugyancsak gyönyörü jégképződmény.

A kijárathoz közel van a pokol legmélyebb része, a barlang baloldalán ásit fel a sötét mélység, a melybe ha követ dob valaki, perczekig hallhatja annak szikláról-sziklára való ugrását s végül vizbe való locscsanását.

Innét azután magas lépcső vezet fel a jégtömbre épitve a kijárathoz. Az élvezet után a korlátfába kapaszkodva emelkedünk fel a barlang nyilásáig, ahol látható az is, hogy annyira erősen emelkedik a jégréteg, hogy a régi lépcsőzetet már egészen beboritotta.

Valóban gondolkozásra kényszeriti az embert az a problema, hogy mi idézte elő a természetben a tulajdonképen cseppkőbarlangnak jégbarlanggá való alakulását? Hiszen a barlang mélyében Romeaur szerinti másfélfokot mutat a hőmérő a fagypont felett, mig a kijáratnál egy fok volt az, vagyis a barlang alsó része melegebb mint az, ahol a napvilággal csaknem érintkezik.

A dobsinai jégbarlang az egykor virágzó bányaváros, Dobsina, tulajdona és valóban aranybányája is, mivel a turisták nagy számmal keresik fel Dobsinát, aztán meg a jégbarlang bérlője is jókora összeget fizet a városnak.

A vendéglőben kovert szerint étkeznek és pedig 3 korona és 4 korona egy kovertnek az ára; ami az étel minőségét illeti, ez kivánni valót nem hagy hátra.

———

Megyei közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad, aug. 6.

A vármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta rendes havi ülését.

Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán elnöklete alatt; Szunyogh Péter alispán, dr. Wallner Ödön t. főügyész, Hranyiczky Károly árvaszéki elnök, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Szilvássy Alajos p. ü. igazgató helyettes, dr. Nagy Géza kir. ügyész, Kikinday Gyula kir. főmérnök, Hegyesi Márton, id. Markovits Károly, Radnai Farkas, Szabó József, Szunyogh Szabolcs, továbbá alispáni előadókként: Baranyi András és Keszthelyi Zoltán tiszteletb. főjegyzők.

Az alispán jelentése.

E szerint julius hónapban volt 20 tiszta, 5 esős és 6 felleges nap.

Az egészségügyi állapot kedvezőbb volt, mint az előző hónapban, ugyanis a hivatalos orvosok 3899 beteget gyógykezeltek és igy 120-al kevesebbet, mint junius hónapban.

A hevenyfertőző kórok közül előfordult:

1. Roncsoló toroklob 24 esetben, 3 halálozással.
2. Kanyaró 89 esetben, 1 halálozással.
3. Vörheny 56 esetben, 5 halálozással.
4. Hörghurut 90 esetben, 13 halálozással.
5. Hasi hagymáz 10 esetben, 4 halálozással.
6. Hólyagos himlő 6 esetben, halálozás nem történt.
7. Vérhas 1 esetben, halálozás nem történt.

Orvos rendőri bonczolat megejtetett: 2 öngyilkos, 2 hirtelen, 1 egyéb okból elhalt és 2 talált egyén hulláján.

Törvényszéki bonczolat 3 esetben eszközöltetett.

A kir. főmérnök jelentése.

E szerint a vármegye területén lévő állami és törvényhatósági közutak jó karban voltak, a szükséges helyreállitások folyamatba tétettek.

Végül megemliti a jelentés, hogy Kikinday Gyula kir. főmérnök az államépitészeti hivatal vezetése alól felmentetett s helyette Varró Domokos kir. főmérnök neveztetett ki a hivatal vezetésére, aki állását a jövő hó közepe táján fogja elfoglalni.

A kir. pénzügyigazgató jelentése.

E szerint junius hónapban befolyt: Egyenes adók czimén: 57.555 kor. 79 fill., hadmentességi dij czimén: 279 kor. 70 fill., jogilleték és dijak czimén: 87.490 kor. 94 fill., fogyasztási és italadók czimén: 349.551 kor., bélyegjövedék czimén: 52.424 kor., dohány-jövedék czimén: 203 572 kor. 24 fill.

Julius hónapban fizetési halasztás 2 esetben engedélyeztetett.

Miniszteri leiratok.

Ulrich János gyantai lakosnak jegyzői szigorlatra való bocsátása iránt beadott felebbezését elutasitó belügyminiszteri határozat, a féllel közöltetik.

Tudomásul vétetett a kereskedelemügyi miniszter leirata, melyben tudatja, hogy a helybeli m. kir. államépitészeti hivatal főnökévé Varró Domokos kir. főmérnököt nevezte ki.

Gróf Almássy Kálmán sarkadi mezőgazdasági vasutjának épitését engedélyező miniszteri leirat — tudomásul vétetett.

Tanitói fizetések és korpótlékoknak állami segélylyel való kiegészitéséről szóló több vallás- és közoktatásügyi miniszteri leirat az érdekeltekkel közöltetik.

Konyár község óvodájának állami segélyben való részesitését kilátásba helyező miniszteri leirat a községgel közöltetik.

Koszte János cséffai g. kel. tanitó korpótléka ügyében hozott alsóbbfoku határozatokat helybenhagyó miniszteri határozat kiadatik.

A közigazgatási bizottság félvi müködéséről szerkesztett jelentés a miniszterelnökhöz felterjesztetik.

Kécz községnek telepedési dij ügyében hozott határozata helyben hagyatott.

Szalárdon és vidékén a vadaknak igazolvány mellett való árusitása iránt, a belügyminiszterhez felterjesztés intéztetett.

Korom József gyantai körjegyző felebbezése fegyelmi ügyben elutasittatott.

Kolontáry János örvéndi körjegyző fegyelmi ügyének soronkivül való elintézése elrendeltetett.

Cséffa község határában előfordult pályavétségek megakadályozására az alispán felhivatott.

Utadó leiratott: Pocsaj, Kis-Káránd, Mihellő Jancsesd, Venter, Hollód, Sz.-Száldobágy, Rogoz, Nagy-Bajom, Ér-Tarcsa, Nagy-Léta, Vaskóh, Kerpenyét, V.-Szohodol, Kaluger, Barrest, A.-Ujfalu, Nagy-Báród, Beznye, Fekete-Patak és H.-K.-Szent-Miklós községek terhéről.

Székelytelek, Sályi és Paptamási községeknek, a községi közmunka egyrészének kötelező megváltását elrendelő határozatai — jóváhagyattak.

Kolb Rezső komádi-i lakosnak jegyzői szigorlatra való bocsátását engedélyező alispáni határozat — tudomásul vétetett.

Lukács Sándor és társai mezőtelki-i lakosoknak viz-ügybeni felebbezése elutasittatott, azonban a kulturmérnöki hivatal a Sebes-Körös folyó felső szakaszának rendezésére vonatkozó tervek mielőbbi bemutatása iránt megsürgettetett.

Turkus Demeter pestesi, Papp László sergesi, Szakács Mihály mező-gyáni, Kovács István tenkei, Szilágyi György mező-peterdi, Tuffa Flóra szarándi, Krácsun Miron solymos-petrási, Német István zsadányi és Csire János henczidai lakosok kivételes nősülés iránt beadott kérvényei a honvédelmi miniszterhez pártolólag felterjesztettek.

Kulpás Flóra illetősége ügyében hozott alispáni határozat megváltoztatásával, az iratok, a gyógydij átvétele iránt, a belügyminiszterhez terjesztettek fel.

Bálint Mitru jancsesdi lakos, Guba József nagylétai, ifj. M. Köteles József tenkei és özv. Lázár Józsefné fugyi-vásárhelyi lakosok mezőrendőri kihági ügyeiben hozott alsóbbfoku itéletek megváltoztattak.

A tépei, nagybajomi és derecskei közbirtokosságok közgyülései által hozott határozatok megsemmisittettek.

Fassie Toma mihellői lakos mezőrendőri kihágási ügye érintetlenül hagyatott.

Bucsum, Drágcséke, Sztrákos és Ér-Olaszi községekben bevehetetlennek bizonyult ebadóhátralékok leirattak.

Tudomásul vétettek a kavics szállitásra nézve megkötött szerződés jóváhagyásáról, valamint a viczinális közutak segélyezéséről szóló közgyülési határozatok.

Az inánd-cséffai közut folytatólagos kiépitése engedélyeztetett.

A sárszegi vámoshid és vámház, valamint több mütárgynak helyreállitása elrendeltetett s a legelőnyösebb ajánlatok elfogadtattak.

Tanügyek.

A furtai, sályi-i, betfiai, mező-telki-i és asszonyvásári tanitók fizetésére illetőleg korpótlékaira állami segély iránt beadott kérvé-

nyek — a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez pártolólag felterjesztettek.

Adóügyek.

Spitz Sándorné jákó-hodosi lakos felebbezése — házadó ügyben — elutasittatott.

Kiss Imre fugyi-vásárhelyi lakosra kiszabott jövedéki kihágási pénzbüntetés, elzárásra változtattatott át.

Ágris, Árkus, Betfia, Grozs, Nyermegy, Hagymásd, Barresd, Beél, Örvényes, Kumanyesd, Kalácsa, Olcsa, Nagy-Maros, Krajova, Rogoz, Siád, Kislaka, Csantaháza, Szakács, Kis-Maros, Kocsuba, Görbed, Kávásd, Bélfenyér, Fekete-Győrös, Sályi, Székelytelek, Bekete-Bátor, Fekete-Tót és a hosszuaszói közjegyzőséghez tartozó községek előljáróságai ellen, a közadók behajtása tekintetében a felelősség kimondatott.

Behajthatatlanság czimén: Széplak, Alsó-Derna, Kisháza, Kocsuba, Karaszó, Nyimoesd, Margitta valamint a kisházai, tenkei, bélfenyéri és gyantai körjegyzőségekhez tartozó községek terhéről nagyobb összegü hátralékok irattak le.

Brinzás József, Gábor Szákie és Osvát Vaszali somogy-uzsopai lakosok ellen, az ingatlanaikat terhelő köztartozások behajtása czéljából a dologi végrehajtás elrendeltetett.

A kilenczszázados jubileum.

Még az utolsó intézkedések vannak hátra. Ezeket legnagyobb részben megtette a mult napokban az esztergomi bizottság s most már az ünnepélynek méltó fénynyel leendő lefolyása biztositva van. Ujabban az a kellemes hir jött a bizottsághoz, hogy *két* katonazenekar fölött is fognak rendelkezhetni, azonfelül a bányatártársulatok zenekarai szintén közreműködnek, a mi maga nagyot emel az ünnep külső fényén.

Ujabban bejelentették érkezésüket: báró *Hornig* Károly veszprémi megyés püspök, *Fraknói* Vilmos v. püspök, muzeumi főfelügyelő, az *Egyetemi Kör* küldöttsége zászló alatt, *Ozoray* Izidor szt. ferenczrendi tartományi főnök, *Gromon* Dezső v. b. t. t. honvédelmi miniszteri államtitkár, *Majláth* István volt barsi főispán, *Kutsera* István pozsonyi főkapitány, gróf *Berchtold* Rikárd és Artur, özv. gróf *Károly* Alajosné, gróf *Károlyi* Lajos.

Kimen ette magát: gróf *Zichy* Nándor aranygyapjas vitéz, v. b. t. t. és *Dessewffy* Sándor csanádi m. püspök.

A bizottság által elfogadott jelvények széles nemzeti szalaggal ellátva 40 fillérbe fognak kerülni. Aranyozott email jelvények szalaggal 2 koronába kerülnek.

Jelvény nélkül a menetben részt venni nem lehet.

*

Az eddigi bejelentett plebániák hivei ily arányban lesznek képviselve: Leányvár 200, Endrefalva 500, Pilismaróth 350, Kisgyarmat 250, Pöstyén 500, Keménd 400, Nagy-Ölved, Kural 600, Ipolyfödémes 100, Dömös 200. Komárom városa körülbelül 3000 zarándokkal készül menni, Nagy-Maros filiálisaival együtt néhány száz, Szécsény kerület nagyszámu hivőt visz az ünnepre.

*

Téves hiresztelések mentek világgá *Frigyes* főherczeget illetőleg, mintha a kegyelet ünnepélyétől magát távoltartaná. Ö Fensége augusztus 14-én háromnegyed négy órakor külön vonattal érkezik a párkány-nánai állomásra, ahol az illetékes küldöttségtől fogadtatván a primási palotába száll. Kiséretében lesznek: báró *Kolz* Venczel altábornagy, főudvarmester, gróf *Czeszky*, *Wurm* alezredes, vezérkari főnökök és *Gsersich* kapitány. Az udvari gyász miatt Ö Fensége az ünnepi ebéden részt nem vesz.

A kormányt *Széll* Kálmán v. b. t. t. miniszterelnök és belügyminiszter, *Wlassics* Gyula v. b. t. t. vallás- és közoktatásügyi miniszter és *Plósz* Sándor v. b. t. t. igazságügyminiszter fogják a jubileumon képviselni.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Aug. 11. A v-velenczei Népkör tánczestélye Kárger Sándor vendéglőjében.

* **Margitta vendége.** *Sándor* Károly, a mölki apátság praelatusa, szombaton néhány napi tartózkodásra Margittára utazott, hol az apátságnak nagy kiterjedésü birtokai vannak. A lakosság a vendéget szivesen fogadta. A vasutnál nagy néptömeg várta a praelátust. Este fáklyászenével tisztelte meg a város lakossága s *Tőkés* Vincze, a tüzoltó-egylet főparancsnoka szép beszédet tartott, melyre az ünnepelt meghatottan válaszolt. — *Sándor* Károly tiszteletére másnap diszebéd volt, melyre az egész intelligenczíát meghivták. Az ebéden számos szép pohárköszöntő hangzott el.

* **Rácz Mihály visszalépése.** Egy negyed századnál hosszabb időtt töltött el Nagyvárad város szolgálatában. Szerették, tisztelték *Rácz* Mihály főjegyzőt, a város ezen poéta lelkü tisztviselőjét. Több mint égy éve, szájról-szájra járt a hir, hogy *Rácz* Mihály főjegyző nyugalomba vonul. Tegnap vált ténynyé ez a szállongó hir. Nyugalmaztatása iránti kérvényét be nyujtotta a városhoz, kérve egyben, hogy a nyugdij bizottságot hivja össze s állapitsák meg a nyugdijjárulékát. A törvényhatósági bizottság egyrésze azon törekszik, hogy minden áron nyugdijazásának visszavonására birja *Rácz* Mihályt.

* **Irány: a belényesi görbe hegyek!** Ezt a nem egészen kellemesen hangzó parancsot kapják ma a nagyváradi bakák. Kora hajnalban indul a 37. és 39. gyalogezred mint egy dandár a Félix-fürdő felé vezető országuton nagy gyakorlatra. A 39. ezrednek Debreczenben állomásozó két zászlóalja vasárnap délelőtt 10 órakor ért két napi menetelés és egy éjszakai pihenés után Nagyváradra s a huszár- és tüzér-laktanyában lettek elszállásolva. Tegnap pihentek, ma pedig a nagyváradiakkal együtt mennek Szombatságra. A debreczeni 39. ezred 2. zászlóalja most végleges bucsut vesz Nagyváradtól, ide vissza sem jön többé, hanem a nagygyakorlatról egyenesen Boszniába megy s felváltja a 37. házi ezrednek ott lévő 1. zászlóalját. Az ősszel tehát, mint már régebben jeleztük, *Nagyváradon lesz a 37. ezrednek mind a négy zászlóalja s további rendelkezésig itt is marad mind a négy.*

* **A kórház és a hirlapirók.** A közutivasuti szerencsétlenség alkalmából megirtuk azt, hogy a Biharmegyei közkórházban a kezelő orvosok a betegek állapotáról — állitólag az igazgató-főorvos rendeletéből — mindenféle felvilágositást megtagadnak a hirlapiróknak. Erre vonatkozólag a közkórház igazgató-főorvosától, ki most érkezett haza szabadságidejéről, nyilatkozatot kaptunk, melynek készségesen adunk helyet lapunkban: Tek. szerkesztő ur. A napokban érkezvén haza hosszabb szabadság időmről, most értesültem egyes helybeli lapok kiküldött tudósitóinak azon panaszáról, hogy egy sulyos sérült állapota felőli kérdezősködéseikre, a kórház személyzete részéről a kellő felvilágositást nem nyerték meg.

Sziveskedjék ezen panaszra vonatkozólag következő felvilágositó soraimnak helyt adni. Több izben előfordult, hogy a lapok a Biharmegyei közkórházban elhelyezett, valamely tekintetben a közönséget érdeklő beteg állapotáról helytelen, a valóságnak meg nem felelő s a betegek és hozzátartozóinak sokszor igen kellemetlen tudósitásokat közöltek. Ez inditotta volt arra a kórház igazgatóját, hogy a segédorvos urakat arra utasitsa, miszerint teendő nyilatkozataikban óvatosak, tapintatosak legyenek, oly természetü dolgokban pedig, melyek azon rovat alá esnek, amelyek vagy a kórháznak hivatalos titkát képezik, amilyen minden hivatalnak van, vagy pedig a betegnek kényesebb természetü s általa minden esetre elhallgatni kért ügyének tekintendők, nyilatkozatot egyáltalán ne tegyenek. Ez által csak az orvosi esküben is benn foglalt azon kötelességnek vélt az igazgatóság eleget tehetni, a mely a betegek titkának elárulását perhorreskálja, nem volt azonban egyáltalában szándékom elzárkózni a nyilvánosság elől s elvonni a nyilvánosságtól azt, ami a nyilvánosság elé való. Ez volt a kórház igazgatóságának mindig az intentiója s ez lesz ezentul is. Ha tehát közérdekü dologban fordulnak a kórházhoz felvilágositásért, azt bármikor a legnagyobb készséggel fogja a kórház nyujtani, bizalmasabb természetü dolgokban azonban ezentul is a kötelességszerü reservált álláspontot kell, hogy elfoglalja. Fogadja szerkesztő ur tiszteletem nyilvánitását, melylyel maradtam, Nagyváradon, 1900. augusztus hó 6. Dr. *Fráter* Imre, a Biharmegyei Közkórház igazgató-főorvosa.

* **A nyugdij-bizottság ülése.** Nagyvárad város nyugdij-bizottsága tegnap délután tartotta rendes közgyülését. Dr. Bulyovszky József polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Dús László, dr. Hoványi Géza, Hegedüs Géza, Ragány János, dr. Baróthy Ákos, Istvánffy István. — Az ülés legfontosabb tárgya *Rácz* Mihály főjegyző nyugdijazás iránti kérvénye volt. A főjegyző tegnap nyujtotta be a városhoz a következő kérvényt:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Csaknem három évtizede immár, mióta Nagyvárad város közönségének szolgálatában tőlem telhető odaadással és kötelességérzettel iparkodom tisztviselői teendőimet végezni.

Utóbbi időben kezdem érezni, sőt a köteles önbirálat alkalmazásával tudatára is jöttem, hogy testi erőim fokozatos gyengülése, különösen pedig látószerveim rohamos hanyatlása folytán többé nem vagyok képes azon munkaerőt kifejteni, melyet a közbizalom által reám ruházott állás méltán megkövetel.

Ily körülmények között be kell látni, hogy a nemes város érdekében cselekszem, a midőn állásomat a tek. törvényhatósági bizottság rendelkezésére bocsátom s egyszersmind kérem, hogy a ·/. alatt csatolt orvosi bizonyitvány alapján nyugdijaztatásomat elrendelni méltóztassék.

Nagyvárad, 1900. aug. 5.

Rácz Mihály,
főjegyző.

A nyugdijbizottság a legnagyobb megilletődéssel hallgatta meg a főjegyző lemondó levelét. Rácz Mihály közel három évtized óta áll a város szolgálatában. A millenniumi esztendővel együtt 29 év után 2964 korona nyugdijat fog huzni. — Igen fontos tárgya volt még az ülésnek a nyugdijalap számadása. Az alap bevétele 185.180 kor., a kiadás 33693 kor., a maradvány 151.493 kor., s igy a városi pénztárt 15.455 korona terheli. Dr. *Hoványi* Géza azt látja, hogy a nyugdij-alapnak a kiadása folyton növekszik s egészen bizonyos, hogy a nyugdij-alap soha nem lesz abban a helyzetben, miszerint a városi pénztár évi hozzájárulását visszatéritse. Ez csak olyan beszéd, amit ugy sem fog beválthatni a város. — Hegedüs Géza főpénztárnok leghelyesebben akként véli a kérdés megoldását, hogy ha a városi vállalatok után 2%-ot szednének a nyugdijalapra. Dr. *Hoványi* Géza inditványát elfogadták. Több városi alkalmazottat fölvettek a nyugdijjogosultak közzé s ezzel az ülés véget ért.

* **Eljegyzés.** *Csató* Elemér nagybajomi tanitó jegyet váltott *Remeteszegi Balogh* Etelka nagybajomi óvónővel.

* **Rózsatemetés.** Az oly korán elhunyt *Hantke* Amáliát özv. Hantke Károlyné 18 éves szép fiatal leányát tegnap délután 4 órakor helyezték roppant nagy számu intelligens közönség részvéte mellett örök nyugalomra. A halottas ház udvara már korán megtelt résztvevő közönséggel. A temetés pont 4 órakor kezdődött, mikor a diszes érczkoporsót, melyen az elhunyt vőlegényének, *Biró* István honvéd főhadnagy remek hófehér koszoruja, továbbá a mélyen sujtott édes anya és testvér koszoruja volt, diszes ravatalra tették; a temetési szertartást *Dencs* János cz. kanonok segédlettel végezte, ezután feltették a diszes érczkoporsóban nyugvót a 4 a fogatu üveges gyászhintóra, elől a szebbnél szebb koszorukkal boritott virág-kocsival, nagyszámu résztvevőktől kisérve megindult az impozáns gyászmenet az olaszi-i temetőbe, hol örök nyugalomra helyezték. — A koszoruk feliratai a következők:

Egyetlen Muczuskánknak — anyád, Emil. Szeretett Muczuskámnak — a nagymama. Felejthetetlen menyasszonyomnak — Biró István. Szeretett Málcsikánknak — Sándor és Paula. Szeretet jeléül Málcsikának — Bakó Rózsika. Igaz részvéttel — a Sável család. Tisztelet jeléül — Herczeg Mártonné. Fábry Károly — tisztelete jeléül. Sády Györgyné — szeretete jeléül. Makon Antal és neje — tisztelete és szeretete jeléül. Voncz Zsigmond és neje — tisztelete jeléül. Felejthetlen jó Málcsikának — Strizsek Vilmos és neje. Felejthetetlen Amáliának — szeretett nagynénje. Janicsek Károly neje és családja — tisztelete és szeretete jeléül.

A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési vállalata rendezte szokott pontossággal.

* **Bánffy — és a magyar kiadásu szent képek.** Egy budapesti magyar czég: a *Werbőczy* könyvnyomda részvénytársaság elhatározta, hogy magyar szent képeket fog készittetni. Az eszme *Teleky* Géza gróftól ered. Az elhatározás igen helyes és életrevaló, mert eddig ezrek mentek évenként külföldre szt. képekért, a melyek rendesen idegen felirásuak, illetve rossz magyarsággal megirtak voltak. A képekre kerülő felirásokat *Lévay* Mihály pap-költő irja meg, a képek maguk pedig *Roskovics* Ignácz képeinek reprodukcziói. — Ettől az életrevaló okos dologtól, amelyre régóta szükség lett volna, annyira megbokrosodott Bánffy lapja a Magyar Szó, hogy vezérczikket ir a klerikalizmus terjedéséről és Széll Kálmán gyámoltalanságáról, aki még annyira sem képes, hogy a szent képek kiadását megakadályozza. Bánffyék tehát már a — szent képektől is félnek, akárcsak az ördög — a szentelt viztől.

* **A legsötétebb Horvátországból.**

— Vess keresztet.

Semmi válasz.

— Nos, nem hallod? Vess keresztet. Talán nem tudsz keresztet vetni?

— Nem, uram.

— Hát imádkozni tudsz-e?

— Nem uram!

— A »Miatyánk«-ot sem tudod?

— Nem.

— Mi ez itt? (A feszületre mutatott.)

— Nem tudom.

— Mondd meg te (egy másikhoz fordulva), mi ez?

— Az a Jézus.

— Kicsoda a Jézus?

— Azt nem tudom.

— Tudsz imádkozni?

— Nem.

— Nem jársz a templomba?

— Nem.

— Sohasem voltál a templomban?

— Soha.

Ezt a jelenetet az Agramer Tagblatt tegnapi számában olvassuk. Az eset most: 1900. julius 31-én történt Petrinjában a törvényszék előtt, tehát közvetlen közelében Horvátország fővárosának: Zágrábnak. Az, a ki sem a Miatyánkot nem tudta, sem a feszületet és az azon levő Jézust nem ismerte: az egy 12 éves fiu volt. Az pedig, a ki kijelentette, hogy soha templomban nem volt: az egy érettkoru férfi volt. A büneset, a melyet e két félvad egyén előtt tárgyalt a nevezett törvényszék: apagyilkosság volt és azt a 12 éves fiu követte el, a ki nem tud imádkozni és nem tudja, hogy kicsoda Jézus. Lykurgos a hires törvényhozó — igy szólt az apagyilkos kitünő védője, — nem vette föl az apagyilkosságot büntetőkódexébe, mert azt hitte, hogy ilyen bünt el sem lehet követni. — Az Agramer Tagblatt ezután hosszasan fejtegeti, hogy minő sötét elmaradottságban él Horvátország népe és sürgősen követeli, hogy a népnevelés érdekében mindent meg kell tenni.

* **Elitélt borhamisitók.** A m. kir. belügyminiszter Deutsch Bernát bazini lakos borkereskedőt a borkezelésnél tiltott anyagoknak felhasználása, illetőleg mesterséges bor készitése miatt 150 frt pénzbüntetésben, behajthatatlanság esetén még 15 napi elzárásban, továbbá összesen 219 frt. 24 kr. eljárási és még felmerülhető eljárási és tartási költségek megfizetésében; Auth Menyhért szegzárdi lakos borkereskedőt mesterséges bor készitése miatt 5 napi feltétlen elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre, valamint mindkettőt a harmadfoku itéletnek saját költségükön a »Bor. Lapok«-ban való közzétételére itélte.

* **Li-Hung-Csang kutyája.** Egy franczia ujság mulatságos adomát beszél el Li-Hung-Csang-ról, az utóbbi időben sokat emlegetett kinai diplomatáról, a kinek éppen ma érkezett a halála hire. Li-Hung-Csang legutóbb Angliában járt, koszorut tétetett le Gordon basa szobrára. A kartumi ház családja ezt a figyelmességet meg akarta hálálni és a kinai politikusnak gyönyörü buldogkutyát küldött ajándékba. Két hónappal később Kinából megérkezett Li-Hung-Csang köszönőlevele, mely igy szólt:

— Az önök szép ajándéka nagyon meghatott engem. Az állat igazán gyönyörü volt. Sajnálatomra öreg ember vagyok és a gyomrom már sokkal gyengébb, semhogy ily nyalánkságokat megemészthetne. De a kiséretem még mindig el van ragadtatva, ha a jó, zsiros pecsenye szóba kerül . . .

Hol a gyermek?

Egy gyermek hollétét kutatja már régóta a budapesti rendőrség. Kicsi pólyás csecsemő volt, alig nehány napos, a mikor anyjától furfangos módon elrabolták.

Szilágyi Katalin magyarfenesi születésü 24 éves cseléd a panaszos. Márczius hónapban az üllői-uti szülészeti klinikán feküdt, a hol egy egészséges fiugyermeknek adott életet. Egy héttel később egy fiatal asszony járta sorra az ágyakat s meg nézte a csecsemőket.

— Örökbe akarok egyet fogadni — mondotta az idegen asszony.

Szilágyi Katalin gyermeke tetszett meg neki a legjobban, de az anya semmi áron sem akarta oda adni gyermekét.

Márczius 28-án az idegen nő ujra ott járt a Klinikán. Megint Szilágyi Katalinhoz fordult s mindenáron rá akarta birni, hogy adja örökbe gyermekét. Ez azonban hallani sem akart róla, mert nem akar gyermekétől megválni.

Az egyik szülésznő, Varga Mária, figyelmes lett a dologra s megkérdezte az idegen asszonyt:

— Minek magának a gyermek?

Az asszony nagy zavarba jött s elmondotta, hogy ő tulajdonképen a férjét akarta tévutra vezetni, de boldogtalan, mert nincs gyermekük. Most már itt az ideje, hogy feltétlenül egy gyermeket szerezzen. Neki minden áron gyermek kell!

Szilágyi Katalin nem volt hajlandó gyermekétől megválni s az asszonyt ujra elutasitotta.

Az idegen nő, most már megleste mikor hagyja el Szilágyi Katalin a klinikát.

Csak néhány napig kellett várakoznia.

Egy szép reggelen kinyilt a klinika kapuja s azon Szilágyi Katalin lépett ki, karján gyermekével.

Az idegen nő nyomban mellette termett, a ki kiváncsian kérdezősködött, hogy már végleg ott hagyta-e a klinikát:

— Igen — felelte az anya, most pedig gyermekemmel egy ismerősömhöz megyek, a hol addig maradok, a mig egészségemmet tökéletesen vissza nyerem.

Az idegen nő nem tágitott az anya mellől s ujra megkisérlette a gyermeket elcsalni. Elmondta, hogy férje Budán lakik s igen jó módu ember. Ha már a gyermeket nem akarja odaadni, legalább látogassa meg a lakásán.

Az anya hosszas unszolás után ebbe beleegyezett.

Felültek hát egy villamos kocsira, a melylyel egészen a Kálvin-térig mentek. A mikor a kocsiról leszállottak, az idegen nő elkérte a gyermeket anyjától, hogy majd ő tartja.

Az anya átadta a gyermeket s az idegen asszony a plüss gallérja alá rejtette.

Az anya egy pillanatra elbámészkodott s ezt az alkalmat felhasználta az idegen asszony arra, hogy a gyermeket elrabolja. A karján tartott gyermekkel egy merész szökéssel felugrott a Ferencz József-hid felé robogó villamos kocsira.

A mire az asszony észrevette, a kocsi már messze járt. Sirva rohant a villamos kocsi után, de elérni többé nem tudta.

Elsietett aztán a rendőrségre, a hol elbeszélte, mint rabolták el gyermekét. A rendőrség nyomban meginditotta a vizsgálatot, a gyermeket azonban mai napig megtalálni nem tudta.

A gyermekrabló, az anya elbeszélése szerint magas, derék, piros pozsgás arczu nő. Elegánsul volt öltözve s beszél magyarul és németül.

Egy szintén a klinikán fekvő asszony állitása szerint egy budai hentesnek a felesége. Több felvilágositást azonban nem tud róla adni.

A rendőrség valószinünek tartja, hogy az idegen nő valahová a vidékre vitte a gyermeket.

Kinai háboru.

—

A háboru mai állásáról a következő **távirataink** szólnak:

Előnyomulás.

London, aug. 6. (Saját tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Tiencinből julius 30-iki kelettel: kétezer orosz és japán katona ma reggel hirszerzésre indult Peicang irányában. Az ellenséget jól megerősitett hadállásban találták Nuncang mellett, Peicangtól három mértföldnyire egy mocsártól jobbra. A japánok ágyui tüzelni kezdtek, de a kinai tüzérség nem felelt. Azt hiszik, hogy ez a hadállás csak előőrs. A kinai ágyuk Peicangban vannak, a hol hadállásuk valószinüleg sokkal erősebb a nuncanginál. A nuncangi sereg számát 5000 emberre becsülik. Az ellenség puskatüzelése jól volt volt irányitva és vezetve. Csak a terep minőségének köszönhető, hogy a szövetségesek nagyobbb veszteséget nem szenvedtek. A japánok vesztesége három halott és 25 sebesült. Az előnyomulásra való előkészületeket már csaknem be-

fejezték. A japán csapatok előnyomultak Usziku felé.

Az orosz vezérkar jelentése.

Pétervár, aug. 6. (Saját tud. távirata.) A vezérkar a következő jelentéseket kapta: Grodekov tábornok táviratozza Khabarovszkból mai kelettel: Tegnap este kemény harcz után bevettük Aigunt. Az ellenséget Cicikár felé üldözzük. Kasgárban különféle rémhirek miatt forrongás mutatkozik. Óvintézkedéseket tettünk a lakosság megnyugtatása. Szujdunban és Kuldsában is nagyon izgatott a lakosság. A kalmükok és nomádok oroszpártiak. — Uj-Szujdunban 15.000 kalmükavonatott össze. Sikhóból rendes gyalogságot és lovasságot vonnak össze Kuldsában. Mukdenből jelentik, hogy Linoján mellett kinai katonák megtámadtak egy orosz munkáscsoportot és védőőrséget. A munkások a hegyek közzé menekültek. Valevszky, a védőőrség egyik tisztje elesett — Lunevics tábornok Port-Arthurból Tiencinbe utazott, hogy átvegye a pecsini-i különitmény parancsnokságát.

Határozatlanság a szövetségesek közt.

London, augusztus 6. (Saj. tud. táv.) A Times jelenti Tiencinből 31-iki kelettel: Azt a határozatot, hogy a szövetségesek 1-én előnyomulnak, megváltoztatták. Hir szerint az amerikaiak és a japánok azt akarják, hogy várják meg a segédcsapatok megérkezését; az oroszok és a francziák csatlakoztak ehhez a kívánsághoz. Gasele tábornok sürgeti az előnyomulást, de csapata oly kicsiny — mindössze 3000 embere van — hogy nem vonulhat előre.

Ugyanez a lap jelenti Sanghaiból 4-iki kelettel, hogy Hen-Csing-Csungnak Pekingben történt lefejezése a sanghai-i idegenellenes pártban olyan izgatottságot okozott, hogy Seng taotáj ma oltalmat kért az angol konzultól, amelyet a konzul meg is igért neki.

Harczok Tiencin körül

London, aug. 6. (Saját tud. távirata.) A Morningpost néhány e hó 4-én kelt csifui táviratot közöl, a melyek azonban olyan homályos szövegüek, hogy nem lehet tudni, vajjon Tiencin körül vivott ujaab harczokra, vagy Peican mellett vivott harczokra vonatkoznak-e? Az első távirat azt mondja: Az oroszoknak az a kisérlete, hogy a Lutan-csatorna ponton-hidját elfoglalják, meghiusult. Erre más terveket dolgoztak ki, a melyek arra irányulnak, hogy a benszülöttek városát néhány nap alatt körülzárják. Az erődöket nem lehet megközeliteni.

A második távirat azt mondja, hogy a kinaiakat visszaszólitottak a benszülöttek városába. Tüzérharcz van folyamatban.

A harmadik távirat jelenti: Az eddig elfoglalt hadállások között vannak olyanok, a melyekből az ellenség a szövetséges haderőket a vasuti állomáson keményen zaklatják. A szövetségesek csapatai iv alakban előnyomultak a város északnyugati része felé. A kinaiak vesztesége nagy.

A negyedik távirat azt mondja, hogy Peicang most részben el van árasztva vizzel s igy a támadás csak nagy kerülővel lehetséges. A városnak nagy erődítménye és erős tüzérsége van.

Li-Hung-Csang öngyilkos.

London, aug. 6. (Saj. tud. távirata,) A Reuter-ügynökségnek jelentik Sanghaiból mai kelettel: **Li-Hung-Csang alkirály öngyilkosságot követett el.**

SPORT.

—

Czéllövés a polgári lövőházban julius 29-án, augusztus 5-én 990 lövés közül talált 589, abban 339 kör, 109 taraczk és 32 mély lövés.

Szeget lőttek: Aufricht Alajos és Mezey Mihály.

Tizenegyes körbe lőttek: Mezey Mihály 9, Aufricht Alajos, Kelen Béla és Rimler Károly kétszer, Kunz Gusztáv és Vomácska József egyszer.

Tizenkettős körbe lőttek: Mezey Mihály 6, Kelen Béla 3, Rimler Károly 3, Kunz Gusztáv egyszer.

Dijat nyertek mélylövésre: Aranyat Mezey Mihály, ezüstöt Mezey Mihály és Kelen Bela.

Körlövésekre: Aranyat Mezey Mihály, ezüstöt Rimler Károly és Kunz Gusztáv nyertek.

TANUGY.

—

A gyulavidéki r. k. tanitók jubileumi közgyülése.

A gyulavidéki róm. kath. tanitóegylet fennállása óta 16-ik közgyülését tegnap tartotta Gyulán; a gyülésen egész Békés- és Biharmegye déli részének kath. tanitói vettek rsszt. — Az egylet által az év lefolyása alatt megvitatott tanügyi kérdések, vélemények és szaktanácskozások, részint az országos bizottság, részint a közoktatásügyi miniszterium előtt feküsznek; ujabb tanügyi viták pedig legalább sürgősen még nem aktuálisak; e végből ez alkalommal elmaradtak a szokásos értekezések és vitatkozások, hanem — tekintettel a *900 éves jubileumra;* a gyülésnek inkább ünnepies szinezete volt. A gyulai egyesület hazánkban a második, mely a magyar katholiczizmus királyság és korona 900 éves évfordulóját megünnepelte.

A gyülést megelőzőleg, reggeli 8 órakor szentmise és »Te Deum« volt az anya-templomban, melyen a tagtársak testületileg vettek részt.

A templomból a központi iskola emeleti helyiségébe vonultak a tagok, élükön *Kny* Antal esperes, egyleti elnökkel és *Gróh* Ferencz apát-plebánossal. A gyülést a Hymnus eléneklése után *Kny* Antal elnök nyitotta meg lendületes beszéddel. Utána *Székely* Lajos gyulai tanitó tartott érdekes, tanulságos, sikerül felolvasást a *magyar királyság, a magyar szent korona és a magyar katholiczizmus 900 éves jubileumáról.* Majd a »Magyar nemzetért« czimü költeményt szavalta szépen, hatásosan *Jerzsák* Árpád tanitó, utána pedig a Szózatot énekelték.

Ezzel véget ért a közgyülés jubileumi része s áttértek a folyóügyek tárgyalására. *Székely* Lajos titkári jelentést olvasott fel az egylet évi müködéséről, *Takácsy* Lajos pénztárnok pedig az egylet vagyoni állapotáról, mit a rendes évi tisztujitás követett.

Délben 1 órakor közebéd volt a Göndöcs népkerti-pavillon disztermében, melyen igen sokan jelentek meg s lelkes felköszöntők hangzottak.

MULATSAG.

—

A 48-as Népkör mulatsága. Vasárnap a Karger-féle vendéglőben tartott a nagyváradi 48-as Népkör sikerült mulatságot. A négyest 48 pár tánczolta, ebben sem engedtek a 48-ból. — A jelen voltak névsora a következő:

Asszonyok: Milibák Józsefné, ifj. Milibák Józsefné, Gerencsér Józsefné, Szabó Lászlóné, Bereczki Mihályné, Szegési Jánosné, Széles Györgyné, Diósi Istvánné, Kiss Sándorné, Kiss Ferenczné, Gál Antalné, Horváth Jánosné, Lustyák Mihályné, Futó Imréné, Tuksa Józsefné, Somogyi Lajosné, Dvorzsik Floriánné, Rusz Péterné, Gulyás Lászlóné, Gelicze Antalné, Csalárd Ferenczné, Rokkai Sándorné, Kauczil Istvánné, Faur Ferenczné, Zakar Mihályné, Harmos Jánosné, Izsák Jánosné, Brenner Sándorné, Bereczki Sándorné.

Leányok: Corbutiu nővérek (M.-Cséke), Szabó Mariska, Bereczki Mariska, Szegési Erzsike, Szondi Julia, Diósi Juliska, Kiss Juliska, Kiss Málika, Gál Mariska, Horváth Etelka, Lustyák nővérek, Moncza Juliska, Dvorzsik Ilonka és Margit, Rusz Vilma, Gulyás Róza, Gelicze Erzsike, Csalárd nővérek, Kauczil Emma és Mariska, Harmos Margit, Havran Idus, Szilágyi (Csöre) Etelka, Vajna Gizella.

SZINHÁZ.

—

A színésznövendékek előadása.

Megélénkült, zajos lett tegnapelőtt este a Fekete Sas nagyterme. A nagyváradi színésznövendékek előadása akkora közönséget hozott össze, a milyennel meg lehettek elégedve a szereplők. Volt taps, kihivás, virágbokréta, miniature-virágeső, szóval egészen szinházszerüen ment minden. Még a sugó is olyan hangosan müködött, mint a megboldogult nyári szinkörben; bizonyára, hogy teljesebb legyen az illuzió.

Maradjunk hát benne az illuzióban s beszéljünk mi is az előadásról egészen szinházszerüen azzal a különbséggel, hogy fejlődésük kezdetén álló szinésznövendékekkel állván szemközt, nemcsak a jelenről, hanem talán még inkább a jövőről fogunk szólani.

A jelenre tulajdonképp annyi tartozik a dologból, hogy a közönség jól mulatott. Ha ez áll, akkor ismételten figyelmébe ajánljuk a szereplőknek, lépjenek fel hasonló müsorral máskor is a közönség előtt; nem fog egyik félnek sem kárára válni. Minden esetre jobb lesz azonban az előadás idejét nem vasárnap estére hagyni, a mikor keresztény ember nem szivesen hagyja el a családi kört. Ez a mostani előadásnak is ártott.

Ha a teremben lévő levegőt a sok taps hozta mozgásba s ez tette szinte türhetetlenül meleggé: akkor *Kürti* Margit a bünös. Ő kapta a legtöbb tapsot, a bokrétát meg a virágesőcskét és — valljuk meg — nem érdemetlenül. Szinpadon igen kedves, üde megjelenése van, kellemes hangja szavalásban igen jól tudja az érzelmek árnyalatait kifejezni, énekben pedig altba hajló szinezete és erős volta mellett épp oly sikerekkel biztat, mint a szavalásban. Kiss József »Rabasszonyát« szavalta először, majd Makai Emil »Oh azok az klubbok!« cz. egyfelvonásos vigjátékában volt a kis feleség, énekelt Varney operettjéből, Fanchon asszony leányából egy pattogó duettet Kabdebóval. Végül pedig a Robinsonokban volt Olimpia királyleány. Négy szerepben, négy oldalról mutatta be tehetségét egyforma sikerrel. Szinpadon szép sikert jósolunk neki, főleg, ha kevésbbé lesz — hogy is mondjuk csak — kevésbbé lesz *ideges.*

A férfiak közül határozott tehetség *Rogoz* Imre és *Vass* Ferencz. Rogoz elegáns szinpadi alak, kellemes hangja s már bizonyos szinpadi rutinja is van, a mit különösen mint Hamilton Crusoe mutatott be a Robinzonokban. Szépen szavalta a megnyitó ünnepi ódát is, biztos rendezői kezét éreztük azonfelül az egész előadáson. *Vass* Ferencz ügyes naturbursch lesz. Kuplékat énekelt több ügyességgel és több sikerrel, mint hanggal; a kuplék közül az utol-

sók sikerültek voltak. Jó Porosz Farkas volt a Klubokban, Hamilton konfidens inasát pedig éppen igen jól alakitotta.

Elismerésre tarthat számot *Kabdebó* Ernő és *Somlár* Mihály is. Egyiknek a tehetségéről sem lehet még határozott véleményt mondani. Kabdebó gyakorlottabb, Somlár eredetibb. Kabdebó ügyesen mozgott a szinpadon a két vigjátékban, mig énekében gyenge hangja nem ért el nagyobb sikert. Somlár »A fogoly lengyelben« lámpalázt kapott, ezért eredeti tehetsége inkább a »Robinzonokban« nyilvánult, itt az Aszklepiosz őr szerepét adta nagy sikerrel.

A mükedvelők: *Verner* Miklós, *Bernát* Aranka, különösen pedig *Nagy* Jolán (utóbbi két szerepben is) jól beleilleszkedtek a hivatásos szereplők közé.

Bátky Endre *Gara* Ákos kupléit zenésitette meg ügyesen, *Vomácska* József pedig a a zongorakisérettel járult az est sikeréhez.

Ellenben rontotta az est sikerét az előadás közben kerekedett vihar, a félórás késés az előadás megkezdésével és Agis főarkon körülirhatlan kosztüme. Utóbbi kettőn talán lehet a csütörtöki ismételt előadáson segiteni.

Mindezt összevéve, a szereplők meg lehettek elégedve a közönséggel és viszont s azt hisszük, a jövő is meglesz elégedve a Nagyváradról kikerülő uj szinésznemzedékkel.

K. A.

REGÈNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából forditotta: **K—ő.**

13.

— Jól van, hát megfelelek én. Ön egyenesen Ledoux ur házának tartott, beszélni akart vele; hogy miről, azt nem tudom; talán folytatni akarta az abbanhagyott beszélgetést, mely tanuk állitása szerint heves vita jellegét viselte magán. Az ajtók be voltak csukva, ön tehát á mászott a falon és bement Ledoux irodájába a kis faliajtón át, mely a lépcsőházba vezet. — Hogy mi történt önök között, abból semmit sem tudok, de mikor ön elment, Ledoux ur halva volt . . . Mikor elment, magához vette az istállóból a kerti ajtó kulcsát és azon át távozott. — Mit felel minderre? . . .

Jakab lecsüggesztett fejjel, szótlanul állott ott.

— Feleljen, ismétlé a biró — mit tud erre mondani?

— Semmit, uram, méltatlannak tartanám ilyen vádak ellen védekezni.

— Tehát megtagadja a választ?

— Igen.

— Fel fogjuk kutatni szobáját és meg fogjuk találni azt a kék ruhát, melyet ön tegnap viselt s melynek eleje csupa mész a faltól, talán megtaláljuk a kis kertajtó kulcsát, is ha ugyan el nem dobta menekülés közben.

Jakab megmagyarázhatlan mosolylyal emelte föl fejét s csaknem gunyosan szólt:

— Bizonyosan megfogják találni vértől átázott ruhámat, mert ha megöltem Ledoux urat, bizonyosan összevéreztem magamat. Mert nem beszélve arról, hogy az védelmezte volna magát, vagy segitségért kiáltott volna, nem gondolja meg biró ur, hogy egyuttal a pénzszekrény felfeszitésével, zsebóra- lopással is vádol.

— Nem uram, ismétlem, ilyen vádak ellen nem védekezem.

— Jól, van, a mint tetszik, felelt a biró komoly hangon. Azután kivette zsebéből a kertben talált óraláncz darabot és Jakabnak felmutatta:

— Ismeri ezt a lánczot? Ott találtam a fal tövében, a hol ön át mászott.

— Igen, ez az én óralánczom, felelte Jakab s magában hozzátette:

— Elvesztem.

Boislevent erre az asztalhoz lépett és lerántotta Ledoux rettentően eltorzult arczáról a leplet.

A borzadály kiáltása hagyta el Jakab ajkait és arczát kezeivel eltakarva egy karszékbe roskadt.

— Csendőr, szólt Boislevent, tartóztassa le ezt az embert!

— — — — — — — — — — — — — — —

A Dubreuil lakásán foganatositott hivatalos házkutatás semmi uj eredményre nem vezetett. Megtalálták a sáros és meszes kék öltözetet, de vérnyomokat nem találtak rajta.

Egy óra mulva, miután a hivatalos formaságokon tulestek, a vizsgálatot befejezték, a jegyzőkönyveket aláirták, Dubreuil Jakabot pedig két csendőr Cernaybe kisérte fogságba.

Boislevent mikor egyedül maradt Frémontnál, felkérte őt, hogy kisérje el egy darabig.

— Utközben — szólt — néhány értékes felvilágositást adhat egyes dolgok felől.

— Félek, hogy nem lehetek önnek nagy segitségére. Mi felvilágositást nyujthatna egy falusi békebiró?

— Első sorban, itt nincs szó sem vizsgálóbiróról, sem békebiróról, hanem két emberről, a kik megbecsülik egymást.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A váczi püspök székfoglalója.

Budapest, aug. 6. (Saj. tud. táv.) Gróf *Csáky* Károly Emánuel, a váczi egyházmegye uj püspöke vasárnap foglalta el püspöki székét. Reggel fél 9 órakor külön vonaton érkezett meg székhelyére az uj püspök, *Boltizár* felszentelt püspök, *Roszival* és dr. *Csernoch* esztergomi kanonokok kiséretében. — A vasuti pályaháznál, mely ép oly fényesen volt diszitve, mint a városi épületek, a diszbe öltözött küldöttségek, testületek és megszámlálhatlan sokaság fogadta az uj püspököt. Innen a Csákyak diszhintóján a Constantin-téri diadalkapun át a város főterére ért, hol *Zádor* dr. po gármester a város, *Fazekas* főjegyző pedig Pestmegye nevében fogadta. Majd a székesegyházba vonult a püspök, harangok zugása és taraczk durrogások közt. A menetet bandérium nyitotta meg, melyet Vácz képviselője *Gajári* Géza vezetett. — A püspök utjában fehér ruhás leányok mindenütt virágokat hintettek. A székesegyház kapujában fogadta őt a nagyszámu papság és a Te Deum hangjai közt vonult be a menet a pompásan diszitett dómba. Majd a káptalani nagyprépost, dr. *Virter* püspök üdvözölte a püspököt, melyre Csáky szeretettel válaszolt. Ezután kezdetét vette az ünnepi mise; utána az uj püspök a néphez szónoklatot intézett. Mise után a főpap palotájába tért, hol a küldöttségeket fogadta. 2 órakor a Curia-szálló nagytermében 400 teritékü gazdag ebéd volt, melyen a püspök is megjelent vendégei körében. A királyról és a hazáról mondott remek pohárköszöntőjével frenetikus hatást keltett a hazafias főpap. A püspök e napon nagyobb adományokat osztatott szét a szegények közt.

Öngyilkos közjegyző.

Borosjenő, aug. 6. (Saját tud. táv.) *Molnár* közjegyző, a kit állásából elmozditottak, agyonlőtte magát.

Krivány védbeszéde.

Arad, auguszt. 6. (Saját tud. távirata.) *Krivány* János bünügyében szeptember hónapban lesz a végtárgyalás. Krivány a börtönben szorgalmasan do gozik a védbeszéden, amelyet a tárgyalásnál előad. Meg van győződve, hogy olyan beszédet mond, amely yel sokat segit a sorsán.

Kolera-nostras Prágában.

Prága, aug. 6. (Saját tud. távirata.) Itt egy ember colera-nostrasban elhalt. A hatóság a legmesszebbmenő intézkedéseket tette.

A belga király veszedelemben.

Brüsszel, aug. 4. (Saját tud. táv.) Ostendében tegnap este és ma nagy nyugtalanság uralkodott, mert Lipót király, ki az Alberta-jachton az északi tengeren járt, ahonnan tegnap este kellett volna visszatérnie, még ma sem érkezett meg és három napja egyáltalán hirt sem hallatott magáról. Ma reggel Ostendébe jöttek a miniszterek, hogy a király elnöklésével minisztertanácsot tartsanak a Kinába küldendő önkéntes hadtest dolgában. Végre délután 4 órakor megérkezett a jacht a királylyal. A hajó azért késett, mert az utóbbi napokban dult vihar elől kellett menedéket keresnie.

A sajtó-kongresszus tagjai a magyar pavillonban.

Páris, augusztus 6. (Saj. tud. távir.) A sajtó-kongresszus tagjai ma meglátogatták a nemzetek palotáit és pedig külön meghivásra első sorban a magyar palotát, a hol *Rákosi* Jenő fogadta a vendégeket lennületes beszéddel, a melyben valamennyi nemzet sajtóját üdvözölte. A beszédre *Singer* Vilmos elnök válaszolt, aki Magyarországot mint a szabadság hazáját, a lovagiasság hazáját és — *Tokaj* és *Jókai* hazáját üdvözölte. Azután a távollevő *Návay* Miklós főtitkár helyettese, *Boros* Samu körülvezette a vendégeket a magyar pavillonban, a hol a kiállitott tárgyak általános bámulatot keltettek. A kiállitás megtekintése után a magyar vendéglőben lunch volt a kongresszus tagjai tiszteletére. A kormánybiztos helyettese az összes nemzetek testvériségére üritette poharát, kiemelve, hogy Magyarország rokonszenvet érez minden nemzet iránt s azért rokonszenvet kér minden nemzettől. *Hebrard*, a *Temps* főszerkesztője temperamentumos beszéddel válaszolt, a melyben a magyar nemzetet kiváló és nagylelkü nemzetnek mondotta. A magyar pavillonból az osztrák pavillonba mentek a kongresszus tagjai, a hol a szabadságon lévő *Exner* kormánybiztos helyett *Bayer* helyettes kormánybiztos fogadta őket A kiállitás elegancziája és stilszerü elrendezése nagyon tetszett a vendégeknek. *Singer* Vilmos elnök azt mondta, hogy egy pillanatig el akarja felejteni, hogy nemzetközi társaságnak az elnöke, hogy szivvel-lélekkel üdvözölhesse hazáját, Ausztriát. A pavillonok megtekintése több óra hosszat tartott.

A dél-afrikai háboru.

London, aug. 6. (Saját tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti: Roberts lord táviratozza Pretóriából tegnapi kelettel: Know tábornok tegnap a Rhenosterkopjén, Kronstadtól Északra, megtámadta a búrokat. A búrok megfutamodtak és öt kocsit és sok marhát hagytak a csatatéren.

Bloemfonteine, aug 6. (Saját tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti: Egy repülő búr járőr Honningspruitnál, Kronstadtól Délre, kisiklatott és fölgyujtatott egy vonatot, a melynek lokomotivjára amerikai zászló volt kitüzve, mert Stowe

ezredes, amerikai főkonzul ült a vonaton. A kisiklás következtében négy ember életét vesztette és három megsérült. Lennox Algernon ezredest negyven katonával elfogták, de azután az amerikai konzul közbenjárására szabadon bocsátották.

Páris, aug. 6. (Saját tud. távirata.) A búr küldöttség tagjai ma Brüsszelbe utaztak.

Nagy tüz Párisban.

Páris, augusztus 6. (Saj, tud. táv.) Ma éjjel 3/41 órakor a bérkocsi-társaságnak az Avenue Saint Quenen lévő istállóiban tüz támadt. A lovakat megmentették. Legnagyobb részük elszakitotta a kötelet és eliramodott. Az eddigi jelentések szerint két ember sérült meg. Az istállók a tüzoltók legnagyobb erőlködése daczára elpusztultak. A társaság kocsisai tudvalevőleg két napja sztrájkolnak.

KÖZGAZDASAG.

—

A kereskedelmi miniszter az álvégeladások ellen. A kereskedelmi miniszter az iparkihágási ügyek felülbirálásával oly ujitást hozott be, a mely a kereskedők körében általános örömet fog okozni. Az iparhatóságnak minden igyekezete nem volt elég ugyanis arra, hogy a kereskedők egy részét a törvényben meg nem engedhet hamis végeladások és mindenféle olcsó alkalmi elárusitások rendezésétől visszariassza. Ezek az üzlettulajdonosok a gyors és rövid időn elérhető, nagyobb haszon kedvéért öles plakátokon hirdetnek mindenféle hihetetlenül olcsó alkalmi eladásokat és az üzlet állitólagos fölöszlatása érdekében rendezett bámulatos olcsó occasiókat, a nélkül, hogy ehhez a törvényszabta iparhatósági engedélyt megszerezné. Ezek az alkalmi eladások a közönség becsapásan kivül a többi tisztességes üzletembereket is kárositják. A hatóságok az ilyen engedélynélküli alkalmi elárusitást rendező üzlettulajdonosok ellen eddig is mindenkor megindították a megtorló eljárást, tömeges és gyors eladásra ingerlő módon való elárusitás czimén, az ipartörvény 1884. évi XVII. törvényczikke alapján azonban ennek nem igen volt foganatja.

Az üzlettulajdonost ugyanis a legrosszabb esetben is 100—200 forint pénzbüntetéssel sujtották, a mit az könnyüszerrel fedezhetett a hirtelenében összeharácsolt busás bevételekből, ha csak addigra, mig az iparkihágási ügy a három fórumot megjárta, már boltostul együtt régen Ungon-Berken tul nem járt. A kereskedőnek még abban az esetben is, ha a pénzbüntetést behajtják rajta, csak nyeresége marad, mivel ha az ipartörvényben előirt engedélyt kikérte volna, nemcsak aránylag elég magas engedély-dijt is kellett volna fizetnie, hanem a tiszta bevételének 10 százalékát is közczélokra kellene átengednie. A kereskedelmi miniszter ujabban minden egyes ilyen konkrét esetben — a mikor az efféle kihágási ügy a bennyujtott föllebbezések következtében harmadfoku elbirálás czéljából eléje kerül — kimondja, hogy a megbüntetett üzlettulajdonos köteles az ipartörvény 51. §-ában előirt engedelemdijat utólagosan megfizetni s az alkalmi eladás ideje alatt a könyveiből kimutatható bevételeinek 10 százalékát az iparhatóságnak beszolgáltatni.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, aug. 6.
Osztrák hitel	665.—
Magyar hitel	688.50
Államvasut	662.—
Rimamuránvi	517.—
Magyar jelzálog	424.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

	Budapest, aug. 6.
Buza októberre	7.72
Buza juniusra	8 02
Tengeri	6 80
Rozs okt.	6.92
Zab okt.	5.31
Káposzta, repcze, aug.	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 6-án.

Magyar aranyjáradék 4%	96 25
Magyar koronajáradék	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	100 50
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	99.60
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	91.—
Italmérési jog megváltási kötvény	98.10
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	92.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	138.75
Osztrák járadék papirban	97.55
Osztrák járadék ezüstben	97.10
Osztrák járadék aranyban	96 25
Osztrák korona járadék	96.75
Osztrák államsorsjegyek	134.25
Osztrák magyar bankrészvény	17.10
Magyar hitelbankrészvény	686.50
Osztrák hitelintézet részvény	664 50
Párisi vista	96 60
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.33
Németbirodalmi márka	118 45
London vista	242.90
20 márkás arany	23.67

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.
Budapest	ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	**9 15**	— —
Rákos	»	7 02	8 51	2 08	**6 06**	**9 28**	— —
Ujszász	»	8 28	10 59	3 32	**8 40**	**10 56**	— —
Szolnok	»	9 07	11 31	3 56	**9 27**	**11 19**	— —
Szajol	»	9 21	11 50	4 09	**9 46**	**11 33**	— —
P.-Ladány	»	10 43	2 —	5 28	**11 53**	**12 55**	**4 54**
Báránd	»	— —	2 12	— —	**12 07**	— —	**5 11**
Sáp	»	— —	2 27	†5 48	**12 24**	— —	**5 32**
B.-Ujfalu	»	11 18	2 47	**6 03**	**12 46**	**1 33**	**5 58**
M.-Peterd	»	— —	3 —	— —	**1** —	— —	6 15
M.-Keresztes	»	— —	3 12	— —	**1 14**	— —	6 31
Bors	»	— —	3 25	— —	**1 28**	— —	6 50
Püspöki	»	11 48	3 32	— —	**1 36**	— —	7 02
Nagyvárad	érk.	11 56	3 42	**6 39**	**1 48**	**2 11**	7 16
Nagyvárad	ind.	12 16	3 58	**6 46**	**2 06**	**2 18**	12 25
V.-Velencze	»	— —	4 05	— —	**2 30**	**2 25**	12 32
F.-Vásárhely	»	— —	4 16	— —	**2 41**	— —	12 45
M.-Telegd	»	12 48	4 38	**7 15**	**3 03**	**2 50**	1 12
Élesd	»	†1 02	4 56	†7 28	**3 21**	†3 04	1 37
Rév	»	1 26	5 20	**7 50**	**3 45**	**3 26**	2 10
Csucsa	»	2 16	**6 31**	**8 37**	**4 53**	**4 16**	3 49
B.-Hunyad	»	2 49	**7 16**	**9 08**	**5 32**	**4 52**	4 48
Jegenye	»	3 15	**7 49**	†9 33	†6 01	— —	5 34
Kolozsvár	érk.	3 50	**8 33**	**10 08**	6 59	**5 55**	**7 40**

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
Kolozsvár	ind.	— —	**5 23**	7 —	12 32	**6 13**	**11 01**
Jegenye	»	— —	†6 11	7 59	†1 14	**7 16**	— —
B.-Hunyad	»	— —	6 40	8 37	1 44	**7 55**	**12 20**
Csucsa	»	**3 25**	7 09	9 19	2 15	**8 37**	**12 52**
Rév	»	**5 26**	7 47	10 08	3 01	**9 32**	**1 34**
Élesd	»	**5 54**	†7 59	10 25	†3 15	**9 49**	†**1 48**
Mező-Telegd	»	6 21	8 11	10 42	†3 28	**10 07**	**2 01**
F.-Vásárhely	»	6 49	— —	11 01	— —	**10 27**	— —
Várad-Velencze	»	7 02	8 32	11 10	— —	**10 37**	**2 25**
Nagyvárad	érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	**10 44**	**2 31**
Nagyvárad	ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	**11 04**	**2 38**
Püspöki	»	2 36	8 52	11 47	— —	**11 14**	— —
Bors	»	2 47	— —	11 54	— —	**11 22**	— —
Mező-keresztes	»	3 12	— —	12 05	— —	**11 37**	— —
Mező-Peterd	»	3 30	— —	12 17	— —	**11 50**	— —
B.-Ujfalu	»	4 07	9 23	12 29	4 50	**12 05**	**3 18**
Sáp	»	4 39	†9 38	12 47	— —	**12 25**	— —
Báránd	»	5 01	— —	1 01	— —	**12 41**	— —
P.-Ladány	»	5 17	10 06	1 34	5 40	**1 19**	**4 03**
Szajol	»	— —	11 21	3 08	**6 59**	**3 04**	**5 19**
Szolnok	»	— —	11 44	3 35	**7 32**	**3 37**	**5 39**
Ujszász	»	— —	12 03	3 58	**7 50**	**4 05**	**5 58**
Rákos	»	— —	1 37	**6 03**	**9 28**	6 52	7 38
Budapest	érk.	— —	1 50	**6 20**	**9 40**	7 10	7 50

Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
P.-Ladány	ind.	**4 06**	**1 24**	**5 35**	10 53	2 29	6 08
Debreczen	»	**5 14**	**2 33**	**6 26**	11 44	3 36	7 41
Érminályfalva	érk.	6 35	**3 57**	— —	1 —	4 58	— —

Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Érmihályfalva	ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	**9 14**	— —
Debreczen	»	7 51	12 36	4 16	**7 10**	**10 27**	9 01
P.-Ladány	érk.	— —	1 45	5 03	**8 40**	**11 28**	9 48

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.

	V. v	V. v.
Debreczen i.	8 35	4 31
Sáránd »	9 28	5 16
H.-Bagos »	9 41	5 26
H.-Pályi »	10 05	5 48
M.-Pályi „	10 20	5 59
N.-Léta-Vértes érk.	10 43	**6 18**

Vértes—Debreczen—Nagy-Léta

	V. v.	V. v.
Nagy-Léta-Vértes ind.	**5 25**	1 05
M.-Pályi »	**5 47**	1 30
H.-Pályi »	6 03	1 48
H.-Bagos »	6 18	2 05
Sáránd »	6 40	2 29
Debreczen é.	7 18	3 13

Sáránd—Derecske.

Sáránd	ind.	9 38 — 5 26
Derecske	érk.	9 57 — 5 45

Derecske—Sáránd.

Derecske	ind.	6 00 — 1 49
Sáránd	érk.	6 20 — 2 09

Nagyvárad—Szeged

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind	10 20	4 30	**7 00**
Ősi	»	10 30	4 41	**7 16**
Less	»	10 48	5 01	**7 40**
Gyapju	»	10 56	5 10	**7 52**
Cséffa	»	11 03	5 19	**8 05**
Szalonta	»	11 26	5 44	**8 46**
Kötegyán	»	11 46	†6 05	**9 15**
Sarkad	»	11 57	**6 17**	**9 31**
Gyula	»	12 21	**6 44**	**10 01**
Csaba	»	2 10	**7 41**	4 44
Orobáza	»	3 10	**9 10**	5 50
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	**10 02**	7 00
Szeged	»	4 35	**10 55**	7 55

Szeged—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Szeged	ind.	**3 40**	10 25	**6 40**
H.-M.-Vásárhely	»	**4 38**	11 05	**7 50**
Orosháza	»	**5 41**	11 54	**9 20**
Csaba	»	7 00	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Sarkad	»	7 47	3 27	**5 56**
Kötegyán	»	7 56	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Gyapju	»	— —	4 42	7 29
Less	»	9 04	5 00	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 16
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Arad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	**7 —**
Ősi	»	10 30	4 41	**7 16**
Less	»	10 48	5 01	**7 40**
Cséffa	»	11 03	5 19	**8 05**
Szalonta	»	11 26	5 44	**8 46**
Kötegyán	»	11 46	**6 05**	**9 15**
Sarkad	»	11 57	**6 17**	**9 31**
Gyula	»	12 21	**6 44**	**10 01**
Csaba	érk.	12 42	**7 06**	**10 30**
Csaba	ind.	2 23	**7 18**	**4 32**
Kétegyháza	»	2 54	**7 45**	**5 38**
Arad	érd.	3 55	**8 48**	6 05

Arad—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Arad	ind.	**5 10**	11 20	**9 35**
Kétegyháza	»	6 14	11 31	**10 54**
Csaba	érk.	6 40	12 57	**11 24**
Csaba	ind.	7 —	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Sarkad	»	7 47	3 27	**5 56**
Kötegyán	»	7 56	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Less	»	9 04	5 —	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 61
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.